

ORTOGRAMA II

<u>Nr. Crt</u>	<u>Situația</u>	<u>Motivație gramaticală</u>	<u>Exemple</u>
1	Altădată	Adverb (cu înțeles de “odinioară”)	Altădată (...) era vânătorul cel mai iscusit. (Cezar Petrescu)
	Altă dată	Locuțiune adverbială (cu înțelesul de “în altă împrejurare”)	Și altă dată așa se deșira și se lunga de grozav... (I.C.)
Adjectiv + substantiv		Vom fixa o altă dată pentru reuniune.	
2	Altfel	Adverb (cu sensul “prin urmare”, “va să zică”, “altminteri”)	Altfel era bărbat frumos, nalt și trupaș (Sadoveanu)
	Un (o) altfel de	Locuțiune adverbială (cu sensul “de altă natură”)	Era un alt fel de om .
	Alt fel	Adjectiv + substantiv (cu sensul “nu în aceeași fel”)	Problema s-a rezolvat în alt fel .
Adjectiv + substantiv (cu sensul “altă specie, categorie, soi”)		Acestea sunt alt fel de pere (Sadoveanu)	
3	Așadar	Adverb (cu sensul “prin urmare”, “astfel”)	Aici a fost (...) locul vâmlor, așadar erau vâmi crâncene. (Sadovenu)
	Așa dar	Adjectiv + substantiv	La un așa dar nici nu îndrăzneam a visa.
		Adjectiv + conjuncție	Eu i-am explicat așa, dar el tot n-a înțeles
4	Bineînțeles	Adverb (cu sensul “desigur”, “firește”)	Bineînțeles că fiecare pretinde să i se recunoască munca.
	Bine înțeles	Adverb + verb la participiu cu valoare adjectivală	Dirigintele n-a fost prea bine înțeles de către unii elevi
5	Bunăstare	Substantiv	Ne dorim bunăstare dar facem prea puțin s-o obținem.
	Bună stare	Adjectiv + Substantiv	Automobilul, deși accidentat, se prezenta într-o bună stare .
6	Bunăvoie	Substantiv	Prin bunăvoie se ajunge la înțelegere
	(de) bunăvoie	Locuțiune adverbială (cu sensul “nesilit”, “din inițiativă proprie”)	De a-i fi cerut-o, poate m-aș fi înduplecat să ți-o dau de bunăvoie
	Bună voie	Adjectiv + substantiv	Învățați de bună voie, nu silit!
7	Bunăvoință	Substantiv	Această bunăvoință a lui i-a dat de gândit.
	Buna voință	Adjectiv + substantiv	Nu mai printr-o bună voință și-a învins propriul handicap
8	Carevasăzică	Adverb (echivalent cu așadar, adică)	Se plângea de amețeli, carevasăzică el avea o boală.
	Care va să zică	Locuțiune conjuncțională (cu sensul “care vrea să însemne”, “prin urmare”)	“... la pensii, care va să zică suntem egali” (Ion Luca Caragiale)

<u>Nr. Crt</u>	<u>Situația</u>	<u>Motivație gramaticală</u>	<u>Exemple</u>
9	Câteodată	Adverb (cu sensul “uneori”, “din timp în timp”, “când și când”)	C-apoi mi-i să nu mă faci câteodată să-mi ies din răbuș afară. (I.C.)
	Câte o dată	Adverb + numeral (cu sensul “de câte o dată”)	Câte o dată pe lună, îmi vizitez prietenii.
		Adverb + substantiv	Ca să nu uit câte o dată importantă, o notez în agendă
10	Cuminte	Adjectiv (cu sensul “cu purtări bune”, “liniștit”, “deștept”)	Era un copil cuminte .
	Cu minte	Prepoziție + substantiv	Deși vârstnic, era tot cu minte și gând tânăr.
11	Cumsecade	Adjectiv (cu sensul “cu purtări bune”, “cinstit”, “cum se cere”)	De felul său era cumsecade
	Cum se cade	Adverb + verb	Știe și el acuma cum se cade de ușor la examen
12	De-ajuns	Locuțiune adverbială (cu sensul “tempo rapid”, “suficient”)	A fost de-ajuns o întrebare și a început a se bâlbâi.
	De ajuns	Locuțiune adverbială (cu sensul “tempo lent” - același sensuri)	Niciodată nu e de ajuns oricât ai citi.
		Prepoziție + verb la supin	De ajuns până acolo nu e prea greu.
13	De altfel	Locuțiune adverbială (cu sensul “de altminteri”)	N-a câștigat întrecerea. De altfel nici nu se pregătise serios.
	De alt fel	Prepoziție + adjectiv + substantiv (cu sensul “alt soi”, “de altă varietate”)	Aveam poftă de alt fel de struguri.
14	Decât	Adverb (cu sensul “numai”, “numai atât”)	Nu-ți voi lăsa drept bunuri după moarte/ Decât un nume... (Tudor Arghezi)
	De cât	Prepoziție + pronume	Se mira singur de cât de mult cheltuiește.
15	Decurând	Adverb (cu sensul “nu demult”)	Venise în satul nostru decurând .
	De curând	Prepoziție + adverb (cu sensul “de câteva timp încoace”)	De curând începuse să nu-i mai placă anturajul.
16	Defapt	Adverb (cu sensul “indisecutabil”)	Defapt , pleca din neputința de a comunica
	De fapt	Locuțiune adverb (cu sensul “conform realității”)	De fapt , întâi înveți alfabetul, și după aceea să citești.
17	Defel	Adverb (cu sensul “deloc”)	Nu mi-am amintit defel de unde îl cunosc.
	De fel	Prepoziție + substantiv (cu sensul “originar”)	De fel era din Moldova.
18	Degrabă	Adverb (cu sensul “la repezeală”, “iute”)	“... mânios și degrabă vărsătoriu de sânge nevinovat”
	De grabă	Prepoziție + substantiv (cu sensul “din cauza grabei”)	De grabă nici n-a observat că se făcuse scară.
19	Deloc	Adverb (cu sensul “nicidecum”)	Nu se înălțase mai deloc , deși trecuse timp de-atunci.
	De loc	Prepoziție + substantiv (cu sensul “porțiune de pământ”)	Nu se aveau bine pentru o bucată de loc de grădină.
		Prepoziție + substantiv (cu sensul “local”, “originar”)	De loc era din Craiova
20	Deobicei	Adverb (cu sensul “de regulă”, “conform obiceiului”)	Deobicei se abate pe la librărie.
	De obicei	Prepoziție + substantiv	Acest comportament ține de obicei , nu de educație.

<u>Nr. Crt</u>	<u>Situația</u>	<u>Motivație gramaticală</u>	<u>Exemple</u>
21	Demult	Adverb (cu sensul “odinioară”, “cândva”)	“ Demult .../ erai și tu haiduc, moșnege” (Octavian Goga)
	De mult	Prepoziție + adverb (cu sensul “de vreme îndelungată”)	Acum e târziu, s-a înnoptat de mult .
22	Dedemult	Adverb (echivalent “demult”)	Cică mai dedemult , pe când se potcoveau... (folclor)
	De demult	Prepoziție + adverb (cu sensul “de mult”)	Mai de demult se povestește că împărăția... (folclor)
23	Deodată	Adverb (cu sensul “pe neașteptate”, “brusc”, “în același timp”)	“Dar deodată un punct se mișcă...” (Mihai Eminescu)
	De o dată	Prepoziție + articol + substantiv	La negocieri de o dată apropiată, nu putea fi vorba
24	Deoparte	Adverb (cu sensul “într-o parte”, “izolat”)	“Și cum se lasă Ipate în joc, Chirică îl trage deoparte ... (I.C.)
	De o parte	Prepoziție + articol + substantiv	De o parte a testamentului a beneficiat și ea.
		Prepoziție + articol + substantiv (opusul lui “pe de altă parte”)	Pe de o parte îl înțelegea, pe de alta nu.
25	Devreme	Adverb (cu sensul “de timpuriu”, “din timp”)	Cine se scoală devreme , departe ajunge.
	De vreme	Prepoziție + substantiv (cu sensul “de timp”)	Casa era patinată (îngălbenită) de vreme și părea părăsită.
		Prepoziție + substantiv (cu sensul “de starea meteorologică”)	Toate lumea se teme de vreme rea.
	De vreme (ce)	Locuțiune conjuncțională	De vreme ce s-a renunțat la examen, nimeni nu mai învață.
26	Încât	Conjunție	Nu e mică, nu e mare... / Încât ai ce strânge-n brațe (Mihai.E.)
	În cât	Prepoziție + pronume	În cât suntem astăzi?
		Prepoziție + adjectiv pronominal	În cât timp ai învățat poezia?
27	Încontinuu	Adverb (cu sensul “fără întrerupere”, “mereu”, “într-una”)	Cerșetorul se lamenta încontinuu .
	În continuu	Prepoziție + adjectiv	După eveniment elevul se află în continuu progres.
28	Întruna	Adverb (cu sens “mereu”, “încontinuu”, “tot timpul”)	L-am suspectat întruna de grandomanie
	Într-una	Prepoziție + numeral sau Prepoziție + pronume	Într-una din zile fiul împăratului se hotărî...
29	Nicicând	Adverb (cu sensul “niciodată”)	Nicicând nu s-a simțit mai onorat.
	Nici când	Adverb + adverb	Nici când a plecat, nici când s-a întors nu eram acasă.
30	Nicicât	Adverb (cu sensul “de loc”, “de fel”)	Nu s-a sinchisit nicicât .
	Nici cât	<u>Adverb + adverb (cantitate)</u>	Nici cât era dator n-a plătit.
31	Nicicum	Adverb (cu sensul “deloc”, “defel”)	Nu s-a mai arătată nicicum
	Nici cum	Adverb + adverb	Nu mi-a vorbit nici cum mă așteptam, dar nici cum ai spus tu.
32	Nicidecum	Adverb (cu sensul “deloc”, “defel”, “în nici un fel”)	N-a apărut nicidecum .
	Nici de cum	Adverb + prepoziție + adverb	Să nu-l întreb nici de cum l-a primit, nici de cum l-a tratat.

<u>Nr. Crt</u>	<u>Situația</u>	<u>Motivație gramaticală</u>	<u>Exemple</u>
33	Niciodată	Adverb (cu sensul “în nici un moment”, “nicipând”)	Dar sărac așa ca anul acesta... niciodată n-am fost (I.C)
	Nici odată	Adverb + adverb	Nu l-am întâlnit nici odată , nici astăzi, nu-l cunosc.
	Nici o dată	Adverb + numeral (cu sensul “nici măcar o singură dată”)	Astăzi n-a mâncat nici o dată fiind foarte ocupat.
		Adverb + substantiv (cu sensul “dată calendaristică”)	N-am acceptat nici o dată dintre cele propuse de elevi.
34	Niciodinoară	Adverb (cu sensul “niciodată”)	Niciodinoară nu umblau câinii cu covrigi în coadă.
	Nici odinioară	Adverb + adverb	Nu l-am agreeat nici odinioară , cu atât mai puțin azi
35	Niciunde	Adverb (cu sensul “nicăieri”)	Deși dat în urmărire generală, Poliția nu l-a găsit niciunde .
	Nici unde	Adverb + adverb	Nu plecăm nici unde vrei tu, nici unde zic eu, mergem la mare.
36	Numaidecât	Adverb (cu sensul “imediat”, “acum”, “în acest moment”)	Când a auzit, numaidecât a îngălbenit
	Numai de cât	Adverb + prepoziție +adverb	Și-a amintit numai de cât a pierdut la jocul de cărți.
		Adverb + prepoziție + pronume	Cumpără numai de cât ai nevoie
	Numai decât	Adverb + adverb	Era mai slab numai decât șeful de promoție
37	Numai	Adverb (cu sensul “doar”)	Și dacă ți-am făgăduit atunci, a fost numai să te împac.
	Nu mai	Adverb + adverb	Acum nu mai aveau însă nici un haz. “Cezar Petrescu”
38	Oarecine	Pronume nehotărât (echivalent cu “cineva”)	Noaptea venea oarecine și le fura. (folclor)
	Oare cine	Adverb + pronume	La castel în poartă, oare cine bate? (Bolintineanu)
39	Orice	Pronume (adjectiv) invariabil	Orice s-ar spune, a luat concursul!
	Ori ce	Conjuncție + pronume (echivalent cu “sau ce”, “oare ce”)	Poți să-ți ceri cărți, caiete ori ce ai nevoie. Îți amintești, ori ce zicea directorul la încheierea cursurilor?
40	Oricât	Pronume (adjectiv); (adverb)	Oricât de mult ai învăț, nu le poți ști pe toate.
			Oricât grâu am face, nu ne va ajunge.
	Ori cât	Conjuncție + pronume (adverb) (echivalent cu “sau cât”)	Dai ori cât crezi că face, ori cât te lasă inima.

<u>Nr. Crt</u>	<u>Situația</u>	<u>Motivație gramaticală</u>	<u>Exemple</u>
41	Odată	Adverb (cu sensul “odinioară”, “cândva”, “demult”)	“Amu, cică era odată într-o țară un craiu...” (Ion Creangă)
	O dată (cu)	Numeral + prepoziție (locuțiune prepozițională)	O dată cu nevasta se strecură casa lui și sărăcia. (folclor)
	O dată	Numeral	Mă voi duce dară să-mi mai văz o dată părinții. (folclor)
		Substantiv (dată calendaristică)	Ne vom vedea la o dată ce urmează a o stabili.
		Locuțiune conjuncțională (cu sensul “îndată ce”, “imediat ce”)	O dată liberi, unii din noi luară calea Parisului. (Bolinteanu)
42	Pe dinafară	Locuțiune adverb	A învățat poezia pe dinafară .
	Pe din afară	Prepoziție + prepoziție + adverb (cu sensul “prin exterior”)	Pe din afară pare întreg.
43	Rareori	Adverb (Cu sensul “câteodată”, “când și când”)	Pe-acasă nimerea rareori .
	Rare ori	Adjectiv + conjuncție (când “ori” = “sau”)	Se obișnuiește cu casele rare ori dese de la munte și câmpie.
44	Totodată	Adverb + adverb (cu sensul “în același timp”)	Auziră o guițătură de porc și totodată văzură un porc mistreț.
	Tot odată	Substantiv + adverb (cu sensul “cândva”)	Tot odată speram și eu în schimbare. Azi nu mai aștept nimic.
	Tot o dată	Substantiv + numeral	Mănâncă tot o dată , oricât i-ai pune.
		Adverb + numeral	Tot o dată am urcat și eu Bucegii, ca și tine.
		Adverb + substantiv	Tot o dată istorică am uitat și eu să scriu.
45	Totuna	Adverb (cu sensul “la fel”, “indiferent”)	Mi-e totuna dacă ajung sau nu.
		Adverb + pronume	E de preferat tot una românească.
	Tot una	Adverb + adverb	O iei la dreapta și apoi o ții înainte tot una .
		Adverb + numeral (locuțiune adjectivală)	Au trecut la mașini în raliu, tot una și una.
46	Vreodată	Adverb (cu sensul “cândva”)	Ne vom mai întâlni vreodată ?
	Vreo dată	Adjectiv nehotărât + substantiv (cu sensul “dată calendaristică”, “împrejurare”)	Aștepți vreo dată mai convenabilă pentru concediu?